

FACTOR

De katholieke priester en denker Romano Guardini verhaalt in één van zijn werken van een gebeurtenis in de Dom van Mainz. Op een dag – het jaar 1900 – liep de koster nietsvermoedend door de kathedraal toen een blok steen vlak naast hem neerstortte. Geschrokken startte men een zoektocht naar de oorzaak hiervan. Bij het onderzoek kwam men al snel uit bij het fundament van de Dom, dat bestond uit een rooster van geweldige eikenhouten palen. De palen nu bleken grotendeels vermolmd. Eeuwenlang hadden ze in het grondwater gestaan en waren zo hard als steen geworden. Door het verleggen van de loop van de Rijn was dit grondwaterpeil gedaald, zodat de palen droog waren komen te staan en verrot waren. De Dom stond nog overeind, maar door het vermolmde hout waren de fundamenten er slecht aan toe.

Guardini's verhaal over de Dom in Mainz doet in bepaalde opzichten denken aan onze samenleving. Lang stond Nederland bekend als een betrekkelijk vredig polderlandschap, maar inmiddels is het een land op

zoek naar zichzelf geworden – een cultuur op drift in een tijd van onbehagen. Indringend doet zich telkens de vraag voor wat ons Nederlanders bindt. Welke waarden, symbolen en tradities houden onze pluriforme gemeenschap bij elkaar? Waaruit bestaat de Nederlandse identiteit? Deze vragen raken aan de grondslagen van ons samenleven en doen vermoeden dat er iets aan de hand is met de fundamenten van onze cultuur.

Het CDA kan vanuit de 'C' een belangrijke rol vervullen in de zoektocht naar identiteit. De grondslagen van de westerse beschaving, waarvan Nederland deel uit maakt, zijn immers in belangrijke mate gestempeld door het christendom en door het christelijk mensbeeld. Het bouwwerk van onze grondrechten en kernwaarden, de erkenning van de menselijke waardigheid en het besef van persoonlijke verantwoordelijkheid steunen onder meer op de gedachte dat de mens is geschapen naar het beeld van God. Voor velen in Nederland is het verband van onze cultuur met het christendom misschien nog hooguit historisch interessant, maar de prangende vraag is of onze democratische rechtsstaat op den lange duur wel levensvatbaar is zonder de verworteling in het christelijk mensbeeld. Andere politieke partijen voelen dit aan wan-

neer zij wijzen op het belang van de joods-christelijke beschaving voor de Nederlandse cultuur. Maar dat mag geen oproep zijn louter uit heimwee en historische interesse. De Duitse aartsbisschop Reinhard Marx heeft er op gewezen dat christelijke waarden uiteindelijk niet los te zien zijn van Christus. Het christelijk geloof, zo stelt hij, is geen citroen waar je een aantal waarden uit kunt persen om vervolgens het geloof achter je te laten. Mensen hebben op grond van de (menselijke) natuur en de rede moreel besef en kunnen tot de erkenning van fundamentele waarden komen, maar tegelijkertijd openbaart het christendom een belangrijke extra dimensie.

Juist in deze verwarrende tijden is het daarom van belang om de 'C' van het CDA zelfbewust te handhaven. Als het goed is, houdt de 'C' bij het CDA ook meer in dan een viertal 'uitgeperste' grondtonen. Het kenmerkt bijvoorbeeld onze levenshouding en de politici in ons midden dienen in morele zin voorbeeldfiguren te zijn. Christendemocraten voelen zich soms ongemakkelijk over het christelijk geloof en de kerk, maar als vooronderstelling van onze cultuur is het christendom voor christen én niet-christenen van kapitaal belang. Sommigen betogen dat door de secularisering de 'C' een last is geworden. Maar gaat dat niet voorbij aan de 'C' als een blijvende opdracht om te appelleren aan de telkens vernieuwende geestelijke kracht van het christendom? Is zo'n bijdrage niet wenselijk om het grondwater op peil te houden dat de fundamenten van onze samenleving sterk maakt? ■

Maarten Neuteboom is wetenschappelijk medewerker bij het WI voor het CDA.